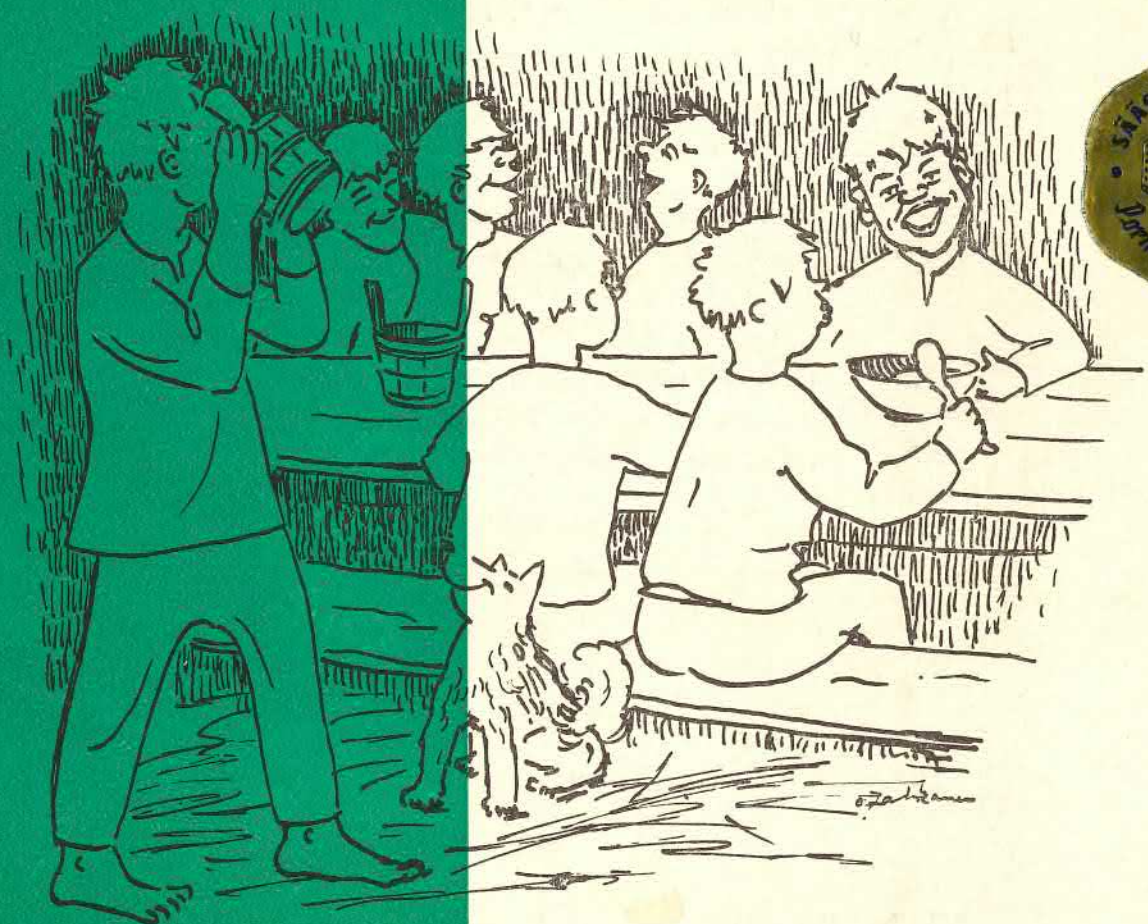

POMILAN

Joulu

1961

PORIN MIES-LAULUN JULKAISU

**Olisipa "veljeksillä" ollut Porin Olutta
joulupöydässä...**

HOIDAMME TÄRKEITÄ YHTEYKSIÄ!

PIKA- VUOROT

◆ HELSINKI—PORI	4 vuoroa päivässä
◆ HELSINKI—RAUMA	3 vuoroa päivässä
◆ TURKU—PORI—VAASA	1 vuoro päivässä
◆ TURKU—PORI	3 vuoroa päivässä
◆ PORI—RAUMA	2 vuoroa päivässä

Muu liikenneverkostomme käsittää lukuisia vuoroja Satakunnassa ja Satakunnasta Varsinais-Suomeen, Hämeeseen, Etelä-Pohjanmaalle ja Uudellemaalle.

Käytössämme on tällä hetkellä 85 linja-autoa. Päivittäisen ajokilometrimäärän ollessa lähes 20.000 km.

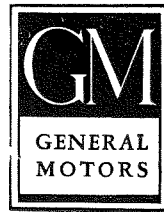
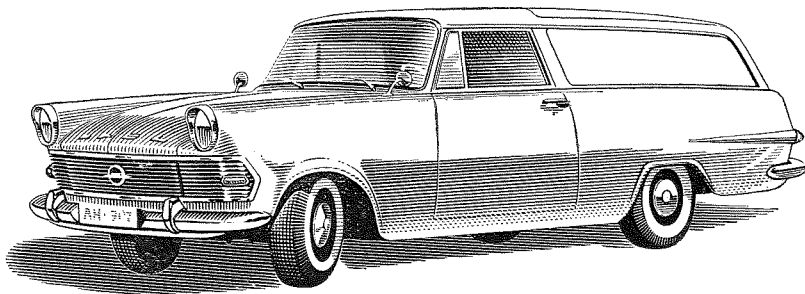
Matkustakaa nopeasti,
mukavasti ja
huokealla!

SATAKUNNAN LIIKENNE OY

Pori, Mikonkatu 11. Puh. 13066.

*Porin Mies-Laulu kiittää
ja suosittelee ilmoittajiaan*

Tämän vuoden edullisin osto:

OPEL DELIVERY VAN

— henkilöauton ominaisuudet pakettiauton hinnalla

Nopea, tilava ja edustava auto Teille, joka retkeilette, matkustatte tai kuljettatte tavaraa — Teille, joka samalla haluatte nauttia kaikista henkilöauton mukavuuksista — ja maksaa niistä vähemmän. Teidän kannattaa juuri nyt hankkia OPEL Delivery Van-pakettiauto. Kääntykää puoleemme; toimitamme auton Teille heti.

Hauskaa Joulua!

 PALINQ

NOPEA VARMA
PALVELU

Helsingin Osakepankki

J. W. SUOMISEN

NAHKATEHDAS OY Nakkila

Pohjanahan erikoistehdas

Erittäin kovaa kulutusta kestävät
pohjanahkalaatumme

VESIKESTO

vedenkestäväksi kyllä-
tetty jokakelin pohja

KEVYTKESTO

joustava, luja kevyen kengän
pohja

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Maan suurin talletuslaitos

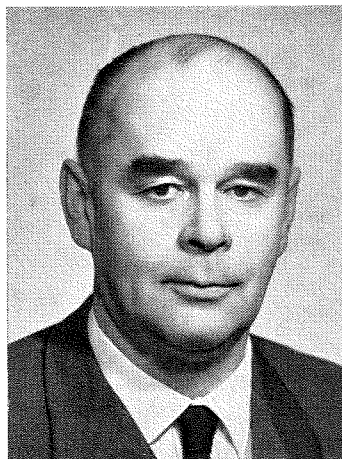
NAHAN RENESANSSIA MUOTIMAAILMASSA

"Kristiina"
edestä

"Kristiina"
takaa

Alkusanat

Porin Mies-Laulun toiminta on kuluneen syksyn aikana alkanut kiireisempänä ja perusteellisempänä kuin koskaan aikaisemmin. Emme ennenkään, ainakaan arvostelujen mukaan, ole esittäneet aliarvoista ohjelmaa emmekä laulaneet huonosti, mutta nyt on kysymyksessä edustus- ja konserttimatka sellaiseen korkeatasoiseen musiikin maahan, kuin Länsi-Saksa on. Voidaan kysyä, miksi juuri Saksaan, jossa tulee esille mm. kielivaikeudet. Me emme mene sinne puhumaan, vaan esittämään suomalaista musiikkia mieskuorolaulun muodossa. On sanottu, ettei musiikki tunne rajoja ja niin on varmaan vanhan, perinteistä rikkaan saksalaisen ja jonkin verran nuoremman suomalaisen mieslaulun kesken asianlaita. Molemmat perustuvat sellaisiin ihanteisiin kuin laulamisen iloon, isänmaanrakkauteen ja korkeimman ylistykseen. Tällöin on kielikin yhteinen musiikkikieli.

Me toivomme omalta osaltamme ensi kesän matkallamme voivamme kunnialla tehdä Suomen kulttuuria tunnetuksi ja lujittaa niitä siteitä, jotka saksalaisten kanssa monella alalla jo aikaisemmin on sidottu.

Kun PoMiLa nyt ilmestyy pikkujoulunumerona, käytän tilaisuutta hyväkseni jälleen kerran kiittää kaikkia Porin Mies-Laulun ystäviä, tukijoita ja kannattajia. Samalla toivotan kaikille tämän lehden lukijoille hyvää sekä pikku että isoa joulua!

Tauno Salokangas

FRIITALA -TUOTE

PIRISTÄVÄ TUOKIO

- kahvista

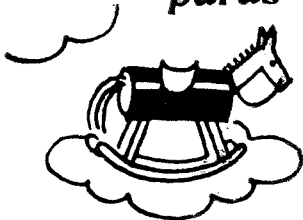

Huom! "Kolmen A:n" kahvisekoitukset on suunniteltu ja paahdettu nimenomaan suomalaista makusuuntaa vastaaviksi. Siis joka päivä joka kotiin jotain "kolmen A:n" kahvia

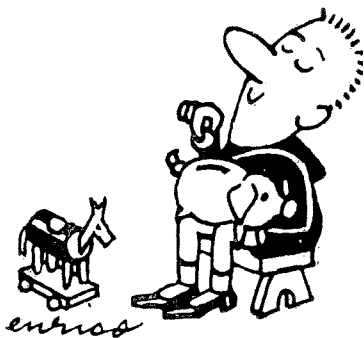
JOHANNA	205.—
KAHVIKULTA	205.—
HELMIKAHVI	210.—
ROSITA	235.—
KORONA	255.—
KATRIINA	255.—
TÄHTI-KATRIINA	290.—
KULTA-KORONA	305.—
KULTA-KATRIINA	325.—
KARTTA-KORONA	335.—

Myyvät SOK-osuuskaupat
Satakunnassa

*Puheitta
paras*

*Tavoitteena ulkomaanmatka
tai mikä tahansa . . . .*

Suoraan
Suomalaiseen
Säästöpankkiin

Sihteerin

näkövinkkelistä:

Tällä kertaa muutama sana "siikaretkestä"

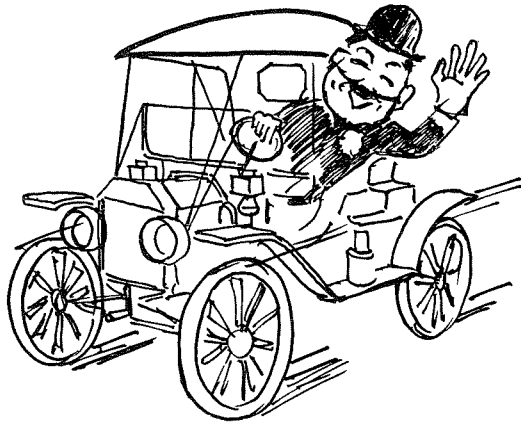
PML:n edeltäjän Porin Suojeluskunnan Mieskuoron ohjelmaan kuului tiiviisti "siikaretki" syksyllä toiminnan alkaessa. Rosenlew Oy:n hinaaja Mars, Vilpas tai Alli veti proomun Kokemäenjokea ylös ja sitten "Tiimannin nokasta" Vanhankylän juopaa pitkin ja purki kuormansa "Tukkilan Maijan" mökin kohdalla maihin. Kuormaan kuuluivat kuorolaiset + vaimot ym., siiat ja siianpaistovehkeet, jotka aina olivat Seikun sahan hyväksi tunnettuja tuotteita — a la veljekset Valio. —. Syntyi kiirei-

Siitä ei oltu unohdettu tietenkään moukkuja. Valmistetun ruoan syönti tapahtui sitten aivan kuin muunkin syönti tietenkin huomioimalla asianmukaiset höysteet, kaljat, laulut ym. PML on sitten jatkanut perinteitä parhaansa mukaan. Retkiä on tehty Mäntyluotoon, Reposaareen, Kuuminaisiin, Yyteriin ym. Yyterissä mm. oltiin sinäkin vuonna, jolloin Taisto Mäki oli loistovedossa. Sattuipa juuri tulemaan uutisia, lähetettiin tunnettu I basso ottamaan selvää. Jonkin ajan perästä matkaan lähe-

nen touhu. Osa perkasi siiat, osa laittoi mädit, osa naulasi peratut siiat lautoihin ja suurin osa jostakin syystä iloitsi, että kaikki kävi niin hyvin. Tehtiin nuotiot, so. avotulet. Se osa miehistä, joka osasi, paistoi lautoihin kiinnitetyt siiat. Niitä ei saanut savustaa, ei polttaa eikä pudottaa laudoista nuotioon. Taitava paistaja sai siikansa kauniin ruskeaksi sekä päällikön taholta luvan höystää sitä voilla. Siikasoppa oli myös keitetty tällä välin.

tetty tuli takaisin ja julisti kuulemansa mukaan, että Taisto Mäki voitti ja "Lohdutus" oli toinen. (Sattui olemaan ravikilpailut samanaikaisesti). Siikaretket ovat olleet erittäin hauskoja tilaisuuksia. Niissä oltiin mukana 100 %:sti. Vaikka kahdesta viime tapauksesta varsinainen paistaminen on jäänyt pois, niin se ei edellytä, että retken osanottajien pitäisi jäädä pois. Siis: siikaretket edelleen kunniaan ja maineeseen!

AUTOILUN

Aa ja Oo

= HOPPA

Täivike Oy

Kuljetusliike

S. ja E. Nummi

Ruosniemi

Puh. 12 670 ja 14 570

Kuormalinjaliikenne linjoilla

PORI—HELSINKI

PORI—LAHTI

PORI—TAMPERE

YHTEYS RUOTSIIN JA TANSKAAN

Erittäin

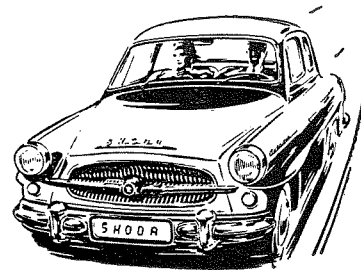
Hauskaa Joulua

toivottaa sekä
vanhoille että
uusille asiakkailleen

★

JUSSILAN AUTOLIIKE OY

VAUNU JA VARAOSA

ILMARI MÄKINEN OY

- Autoliike

- Autokoulu

- Autokorjaamo

●

Pori, Gallen-Kallelankatu 8

Puh. 13 266 & 13 262

Autokoulu ja korjaamo - Puh. 13 067

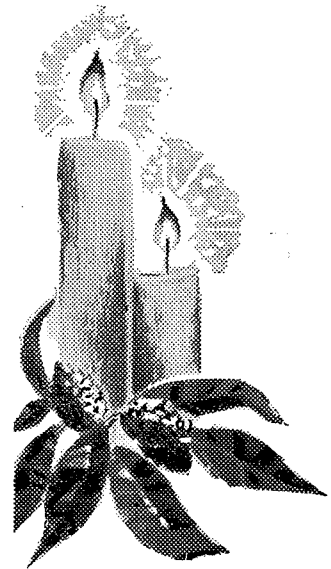
Kannattajajäsenen sana

Allekirjoittajalta on pyydetty lausahdusta siitä, minkälaiselta tuntuu kannattaa Porin Mies-Laulua, t.s. olla kuoron kannattavana jäsenenä. Täytyy heti kärkeen rientää sanomaan, että kyllä tuntuu. Tuntuu monella tavalla. Ainakin itse olen niin kokenut. Paitsi sitä, että kuoro konserteissaan esittää täysipainoista, korkeatasoista musiikkia, on se antanut jatkuvasti apuaan erilaisten tilaisuuksien järjestämisessä. Varsinkin isänmaallisten tunteiden herättäjänä ja jatkuvana vaalijana on kuoro tehnyt jatkuvasti ainutlaatuista, pyyteetöntä työtään. Kuu-lijoiden mieliin on jäänyt jatkuvasti asumaan tunne siitä, mitä isänmaa on, mitä se merkitsee ja mitä sen eteen on ja kannattaa uhrata. Miehekkään toverihengen luomisessa aina hamaan kannatta-jaansa saakka on kuoro niinkään saanut paljon aikaan, vaikkakaan ei tätä puolta noin yhtäkkiä arvioiden osata ulottaa täyteen mittansa. Kuitenkin henkilö, joka antaa näille ominaisuuksille arvoa, asettaa korkealle mittapuunsa asteikossa sen yksilön taikka joukon, joka näihin saavutuksiin ulottuu. Näin on laita Porin Mies-Laulun. Se on vaalinut ja vaalii edelleen itsenäisyytemme syntyäiköiden puhdasta, epäitsekästä ja pyyteetönsä isänmaallista mieltä.

Vuosikymmenien mittaan on kannattaja saanut kuoron joukosta pysyviä kavereita niin, että yhteisiä elämyksiä on voitu rikastuttaa mm. riistapoluilla ja kalavesillä ottamassa yhteyttä suureen luontoon. Kaiken kaikkiaan voin vakuuttaa, että kannattaa kannattaa PML:a.

Aapo Seppälä

Mestarilaulaja
II tenori
Heikki Salokangas
täytti
80 vuotta.

Muutamia asiallisia tietoja hänen elämänvaiheistaan.

Hän syntyi Kankaanpäässä lukkari T. H. Sallgen'in perheessä ammoin sitten, oli pikku poikana aikansa, kävi Rutasen koulun, oppi lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan niin paljon, että kelpuutettiin Rauman seminaariin, josta valmistui opettajaksi v. 1904. Samana syksynä hänet valittiin Hongonjoelle opettajaksi, koska arveltiin, että hän lukkarin poikana osaisi laulaakin. Siinä eivät valitsijat pettyneetkään. Hän johti Hongonjoella sekkakuoroa v:een 1919. Samanaikaisesti hän johti mieskuoro Laulu-urhoja Kankaanpäässä. Laulukireistä huolimatta ehti hän kumminkin naimaankin Kankaanpäästä Elli Emanuelssonin, joten syntyi uusia laulajia: Tauno 1907 ja Veijo 1910.

Perhe muutti sitten Lapualle, koska isä-Heikki oli saanut tärkeän toimen Suomi-yhtiön palveluksessa. Siellä eteläpohjalaisia vaikutteita saaden Heikki poikiensa kanssa kasvoi ja vahvistui hengessä. Kuulu Lapuan Sekakuoro sulki riveihinsä heidät ja olivat hekin osaltaan auttamassa tätä kucroa ensi palkinnon pallille Sortavalan laulujuhliilla 1926. V:sta 1929 tämä Heikin perhe on sitten ollut edesauttamassa Porin musiikkielämää. Porin Suojeluskunnan Mieskuoro sai silloin 3 laulajaa, yhden kuhunkin stemmaan, jos olisi ollut 3:s poika, niin ensi tenorikin olisi saanut osansa. Toimensa vuoksi Veijo-poika muutti Helsinkiin, mutta isä-Heikki ja Tauno jatkavat edelleen PML:ssä. Esi-kuvallinen mies lauluhommissa on tämä meidän Heikki, ei hän vielä koskaan ole sanonut, etten jaksakaan tänään. PoMiLA toivottaa sydämellisesti tervehtien jatkuvaa onnellista menestystä utterimalle avustajalleen.

H. Fr.

Tuotantolaitokset Porissa

PORIN TEHDAS
REPOSAAREN SAHA

Täydellistä huolintaa aloillamme
Heikkilän Hautaustoimisto

Om. U. Karihaara

Antin Kukka

OSUUSLIIKE KANSA

Maakunnan suurin vähittäisliike

RAKENNUSLIIKE

J. Koskinen ja pojat

Puh. 13 302, 13 338

Sananen harrastuksestamme

"Mylvivät uroot" — "harrastajaaänet eivät aina voineet peittää maallikkosävyään. Se ei sydämelisen hartauden ja intomielen kompensoimana paljoakaan häirinyt" — kas tämänmalliset ja -sisällöiset sanonnat ovat nykyään aika tavallisia meidän mieskuorolaulajien esityksistä puhuttaessa. Näin hienokseltaan viitataan laulumme äänenmuodostukselliseen puoleen. Myöskään laulamamme ohjelmisto ei oikein ole omaan tärkeyteensä tikahuttavien arvostelijoiden mieleen, heidän, joille "kitkat katkat" on kauhistus. Paljolta tuomitaan esityksemme senkin vuoksi, että se on harrastelijoiden, musiikin alalla maallikoiden, aikaansaannos. Mutta mihin joudumme, jos kuorolaulun alalla harrastajat, arvostelijoiden toivomusta noudattaen, lopettavat hommansa. Joudumme siihen, että kuorotoiminnan hautajaiset saadaan viettää pikapuoliin ja nähtävästi ilman laulua. Niihin hautajaisiin eivät ehdi ne pari kolme ammattikuoroa — nekin osittain ammattijäsenisiä —, jotka maassamme toimivat. Emme toki voi tilannetta tällaiseksi ajatella. Me tulemme toimimaan edelleenkin, emme hylkää sitä suomalaisen kulttuuriryön aluetta, jota sentään on hoidettu hyvin jo toista vuosisataa, ja jota vieläkin hoidetaan hyvin, sanokoot meikäläiset arvostelijat mitä tahansa. Katsokaa minkälaisia arvosteluja kuoromme tuovat musiikin kulttuurimaista, viimeksi Laulu-Miehet Itävallasta ja Saksasta.

Mitä tulee laulumme äänenmuodostukselliseen puoleen, siinä asiassa meidän johtotähtenämme on Heikki Klemetin työ, hänen kehittämänsä metodi, joka on, tekee mieli sanoa, yksinäinen, omaperäinen ja oikein noudatettuna ja toteutettuna oikeaan äänelliseen tulokseen vievä. Sitähän muuten maamme parhaat äänenhuoltajat nykyisin käyttävät. On rikollista sanoa meistä: "Mieskuoropiirit, jotka tekevät parhaansa repiäkseen Klemetin elämän-

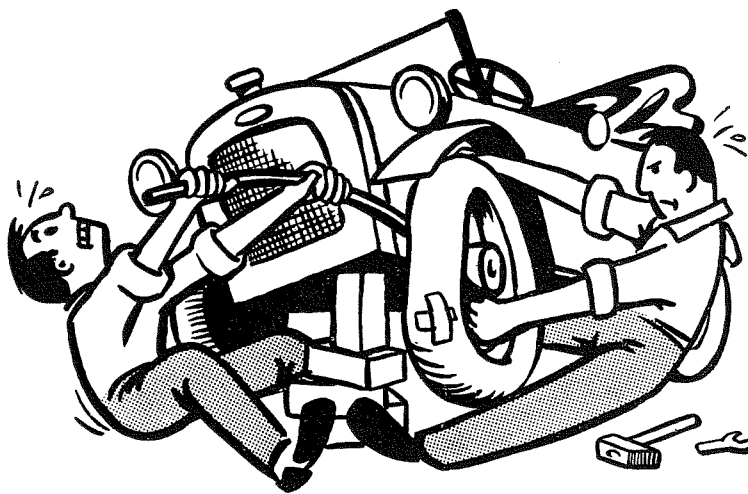
työtä." Jos me kykenemme vain osaksikin saamaan laulumme juuri sitä aarretta, joka sisältyy Klemetin äänenmuodostusoppiin, niin olemme tyytyväisiä. Myönnämme helposti, että me puutumme vielä paljossa ja meillä on pitkä työsarka edessämme, varsinkin kun päteviä "työnjohtajia" on vähän ja laaja työkenttä käsittää harrastajainesta, joten eteenpäin meno on hidasta. Mutta eteenpäin mennään.

Ohjelmistoaamme yritetään kovin houkutella muille maille. Vain polyfonia on valttia. Mutta eiköhän meidän pääasiallisena tavoitteenamme sentään tulisi olla kotimaisen kuoro-ohjelmiston esilletuominen. Meillä on paljon, erittäin paljon, viime vuosikymmenien ajalta suomalaista kuorosävellysaarteistoa. Voidaan kysyä, onkohan monella muulla maalla esitettävänä vastaavanlaista. Nämä nimet: Sibelius, Genetz, Törnudd, Klemetti, Palmgren, Kuula ja Madetoja takaavat laadun, ja me tiedämme, että näiden mestarien tuotanto liikkuu lukumäärältään monissa sadoissa, niistä iso osa on vieläkin sangen vähän tunnettua, joten huomaamme, että työmaata tällä alalla riittää. Ellemme me suomalaiset mieskuorot tätä arvo-ohjelmistoa esitä, tätä ohjelmistoa, johon voimme lisätä vielä nykypolven säveltäjien runsaan ja arvokkaan tuotannon, niin, ellemme me sitä esitä, ei sitä tässä maailmassa kukaan muukaan esitä. Tietenkin meidän korvamme ei ole kuuro ulkomaiselle ohjelmistollekaan ja esitämmehän me sitäkin mahdollisuuksien mukaan, mutta pääpainon me tällä hetkellä panemme kotoiselle, kansalliselle musiikillemme.

Moni barokin ja madrigaalin puolesta kiivaileva sanoo minulle varmaankin tällaisen kirjoittelun johdosta: "anathema ja maranatha, ja perkeleet hänen viimein helvetissä korventakoot", mutta: maha ei mittää.

Altti Järvinen

TUSKAT POIS AUTOMATKOISTA

PORIN RENGAS

Pori, Mikonkatu 3, puh. 15 238, 17 238 — Rauma, Kuninkaankatu 52, puh. 11 562

ALOKAS MUISTELEE

Kirjotetti vuosiluku 1948. Sillo piretti Helsinkis, siäl suurel stadionill, koko maat käsittävä laulujuhla. Mä olin kans sillo fölis, kun kuulusin yhtenä piäne mieskuoro tuol Turun puoles. Laului ol muistaksen 12 kappalet ja me harjoteltti niit kauhia ahkerast koko keväpuole ja opittiinki ne melkken kaik, yks vaa ol simmone, et se ei menny päähä, ei meil eikä johtajal. Se laulu ol Hiidenorjien laulu. Johtajas tiätyst suuremp syy ol ku meitis, kunnei hän kerra osanu sitä johta. Mutt mitäs sitt, kun kerra 11 laulu sentä osatti ja osanottoilmoitus ol lähetetty jo aikkapäivi ni meinatti, että olla me hyvi hilja sillo ku sitä laulu lauleta. "Mää luulen kyl", sano johtaja meitil, "ett Pori Järvine sen teitiltäki viäl ulos otta, hä nimittää johta tän laulu siäl juhliis". Me tykätti et se olis valla kamala hyvä juttu, jos niin kävis, opittais taas yks vaikkia laulu lissä. No nii. määräpäivänaamul me sitt lähretti hyvi aikasi linja-autol Helsinki päi. Johtaja men ilmoittautuma sin toimisto ja toi meitil ohjelma. Ohjelmas sanotti, ett miäskuoroje yhteisharjotus on kello sillo ja sillo pallokentäl. Ku mentti sin ni huomatti, ett kentän portist lappas miähi sisäl niinpaljo kun mahtus. Kyl siin ol mone näköst ja monen kokost äijä. Ja sit alkova harjotukse. Mä ole muistavinan, ett ol neljä johtaja ja jokasel kolm laulu. Em mä muist niitte muitte johtajie nimi, mutt ku heiti laulus vähäse treenamise jälkke menivä kohtalaise hyvi, jät-

tivä he meiti rauha ja sitt —. Sitt tul simmone lyhkäsen sorttine, tukevan tapane valkotukkane miäs kuoro ette, heilut kättäns ja sano: "Mä olen niit Porin pirui enemppää esittelyä ei kai kaivata." Sillo me isketti silmä ja viskuteltti, ett tosa nyt sit on se Järvine. Heti ensmäseks hä otti sen Hiidenorjien laulu, anno ääne ja sit nost kätes merkiks, ett ny lähretä. Mutt ei ensmäst tahti olttu päästy ku alkku, ku hä jo anto pysähtymismerkki ja karjas: "Mimmone h — — — — n kuoro tämmöne on? Porin Mies-Laulusta mä saan irti enemmän ääntä ja siinä on miehiä vain 60—70 ja täällä on monta sataa. Ei näitä lauluja panna läpi firauttamalla, vaan ne täytyy osata. No niin — täältä lähdetään."

Sit alkoki simmone harjotus, ett sen muista koko ikäs. Kyl kaik saiva kuulla kunnias muutama kerra. Joka äänt harjotetti erikse ja laulu rupesiva menemä jo välttäväst niinku Järvine sanos. Harjotust jatketti vapa-ajan kustannuksel, mut lopultas hä oll kokolail tyytyväine, lopet harjotukse ja sanos ett juhliis tarttis laulu kymmenekertta paremi. Sit tul se hetk, ett mieskuoro esiintyivä. Järvisse johtama laulu lauletti viimeseks. Ne menivä oikke hyvi ja yleisö vaati kaik uusima. Kyl se komjaa oliki, kaik paniva parastans ja näkys se Järvisenki naamast, et laulu oliva menne melkken tyydyttäväst. Kyl meekin oltti Järvisen tyytyväissi. Arvosanaks me kaikk oltais annettu täys kymp jos sitä olis meitilt kysytty.

"Hakoniska"

PML:n Saksanmatkan ohjelma

Porin Mies-Laululle on annettu sen toiminta-ajan vaativin tehtävä toimia Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton virallisena edustajana Saksan Laulajaliiton (Deutsches Sängerbund) 100-vuotisjuhlilla ja niiden yhteydessä pidettävässä Euroopalaisessa konsertissa Essenissä heinäkuussa 1962. Tämä konsertti käsittää n. 3.500 laulajaa AGE:n (Arbeitsgemeinschaft Europäischer Chorverbände) kuuluvista maista, ja PML esittää siinä oman konserttiohjelmansa. Mainittuun edustustehtävään liittyy lisäksi 3 konserttia käsittävä matka Reinin alueella.

On luonnollista, että tämä tehtävä on otettu vastaan hyvin vakavasti. Matkan käytännöllisestä järjestelystä huolehtiva matkatoimikunta on mielihyvällä todennut, että Saksan Laulajaliiton presidentti tri Willi Engels on kaikin tavoin aktiivisesti tukenut kuoromme matkavalmisteluja ja valinnut konserttipaikkakunnat. Tätä myötämielisyyttä korostaa se, että tri Engels edustaa mittasuhteiltaan valtavaa liittoa, jossa on yli miljoona laulajaa.

Konserttipaikkakunnat ovat Essen, Düsseldorf, Bad Kreuznach ja Wiesbaden. Monelle nämä ovat ehkä pelkkiä nimiä, mutta Saksan oloista kiinnostuneelle ne merkitsevät huomattavia kaupunkeja teollisuuden, hallinnon tai kulttuurin alalla. Kaikki edellä mainitut sijaitsevat Länsi-Saksan länsiosassa Reinin vyöhykkeellä.

Matkaohjelma on muodostunut seuraavaksi: Lauantaina heinäkuun 21. p:nä 1962 lennämme Charter-koneella Köln/Düsseldorf-alueelle, josta saavumme busseilla Esseniin iltapäivällä.

Maanantaina 23. p:nä on edellä mainittu konserttimme Essenissä. Tiistaina 24. 7. aamupäivällä saavumme Düsseldorfiin, jossa olemme Sängerkreis Düsseldorfin vieraina. Mainittakoon, että tässä kaupungissa on kymmeniä mieskuoroja, ja niissä yhteensä yli 2.000 laulajaa. Konserttimme illalla pidetään uudessa hengen juhla-aulassa. Isäntien kanssa on yhteinen illanvietto reiniläiseen tapaan. Majoitus on järjestetty laulajien koteihin.

Aamulla 25. 7. jatkamme matkaa Reinin rantaa etelään Bad Kreuznachiin, joka on tunnettu kylpyläpaikkakunta. Konsertti tapahtuu kasinon juhlasalissa, ja sitä juhlistaa mieskuoro Kreuznacher Liedertafelin esiintyminen ohjelmamme alussa ja väliajalla. Tällä kuorolla on 100 vuoden perintee ja oma talo, jossa pidetään huolta hyvinvoinnistamme.

Torstaina 26. 7. on konserttimme Wiesbadenissa, mutta tässä vaiheessa ei vielä ole lopullisesti selvitetty, miten konsertti tullaan antamaan.

Tämän jälkeen lähdemme 27. 7. laivamatkalle Reiniä pitkin ja jatkamme busseilla matkaa tutustuen Reiniin nähtävyyksiin. Saavumme Hampuriin lauantaina 28. 7., josta lennämme sunnuntaina suomalaisella koneella kotiin, ja olemme ilta-päivällä Porissa.

Tällainen on lyhyesti kerrottuna matkaohjelma. Matkan aikana kysytään meiltä edustustehtäväsämme sekä sisäistä että ulkonaista ryhtiä. Olemme aloittaneet harjoitukset ja valmistelut innostuneesti, ja ryhtyneet tavoitesäästäjiksi matkan rahoitusta varten. Silloin voimme olla ensi kevään ja alkukesän iloisessa matkan odotuksessa, luottaen siihen, että tunnollisesti ja hyvin valmistettu työ onnistuu aina, kuten matkammekin, joka ensi kesänä on todellisuus.

Aarne Kapanen

Kun päätä kivittää,
niin pilleri piristää

Anna ASEMA APTEEKIN Autfaa

Pori - Puh. 15 550

Laulaja tarvitsee
muottilukulanit.
Niitä myy:

INSTRUMENTARIUM
1900

LÄNSIKUMI

on edullista
asioida
alan
erikoisliikkeessä

Jokaiselle jotakin
kumista ja muovista

YRJÖNKATU 17

PORIN YMPÄRISTÖN OSUUSMEIJERI

Puh. vaihde 11 640

Antinkatu 10
Puh. 13 112 ja 13 185

Joulu ei ole mikään joulu,
jos ei ole

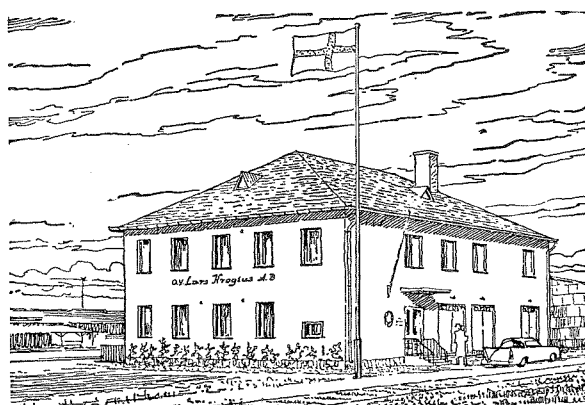
KARJAKUNNAN

makkaraa

Ostaessasi Karjakunnan tuotteita
saat laadullisesti parasta

Karjakunta

Oy LARS KROGIUS Ab

Perustettu 1872
PORI - MÄNTYLUOTO - REPOSAARI

Kaikkissa huolintaa, meri- ja maakuljetuksia kos-
kevissa kysymyksissänne voitte luottamuksella
kääntyä puoleemme. ● Laaja kansainvälinen
yhteysverkostomme on käytettävissänne.

Risto Elo:

Porin Mies-Laulu ja Satalinna

Saattaa ehkä tuntua oudolta yhdistää toisaalta mieskuoron ja toisaalta keuhkotautiparantolan nimet samaan otsakkeeseen — harvoin näillä on selaista yhteistyötä ja ystävyyttä, joka tällaisen rinnastuksen oikeuttaisi.

On kuitenkin todettava, että Porin Mies-Laululla ja Satalinnalla on pitkät ja kestävät yhteistyön perinteet. Satakunnan Parantolan vuosikertomuksessa on näet vuonna 1931 ensimmäistä kertaa maininta, että kyseessä oleva kuoro oli antanut ilmaisen konsertin parantolan potilaille. Tämä sama maininta toistuu sitten jatkuvasti vuodesta vuoteen aina näihin aikoihin saakka. Näin on Porin Mies-Laululla 30-vuotiset perinteet viihdyttää Satalinnan potilaita ja tämä on todella merkittävä kulttuurisaavutus.

Konsertit on säännöllisesti pidetty lokakuussa harvoja poikkeuksia lukuunottamatta. Lisäksi on mainittava, että sotien aikaisessa viihdetoiminnassa Porin Mies-Laulu esitti merkittävää osaa myös Satalinnassa. Konserttien saama vastaanotto on ollut hyvä ja yleensä kuorolla on aina ollut täysi sali innostuneita kuulijoita.

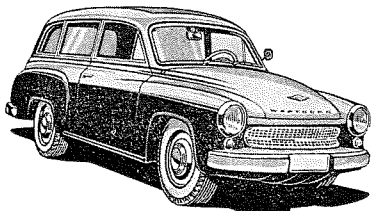
Se, että Porin Mies-Laulu on suhtautunut Satalinnassa tapahtuviin esiintymisiin täydellä vakavuudella

käy ilmi selvästi kun voidaan todeta annettujen konserttien ohjelman olleen hyvin korkealla tasolla. Usein ohjelma on ollut sama kuin varsinaisissa konserteissa Porissa ja esitykset sekä solistiesitykset vastaavalla tasolla. Näin ovat Satalinnan potilaat saaneet nauttia korkeatasoisesta kuorotaiteesta. Viime vuosina on konserttien alkiosa käsittänyt hengellistä mieskuoro-ohjelmistoa, mikä seikka on erittäin hyvin sopinut parantolankin elämään.

Ajateltaessa kroonista tautia sairastavien hoitoa yleensä on siinä selvästi todettavissa henkisen kuntouttamisen tarve, jossa varsinaisella viihdehoidolla on erittäin tärkeä sijansa. Niinpä on myös keuhkotuberkuloosia sairastavien hoidossa kaikkalainen kuntoutustyö tullut entistä tärkeämpänä esille.

Viihdehoidon alalla on Satakunnan Parantola alusta alkaen pyrkinyt monipuolisuuteen ja korkeatasoisuuteen ja tässä toiminnassa se on aina saanut arvokasta apua ja oma-aloitteista toimintaa Porin Mies-Laululta 30 vuoden aikana.

Tästä erittäin arvokkaasta kulttuurityöstä esitän Porin Mies-Laululle parhaat kiitokseni ja toivon kuorolle jatkuvaa menestystä.

WARTBURG m/62

Iso tehostettu, 1000 cm³.

moottori.

45 Din hv.

Vesipumppu.

Termostaatti.

Uusi, tehokas lämmityslaite.

220 watin laturi.

Ohjauspyörä sport-mallia.

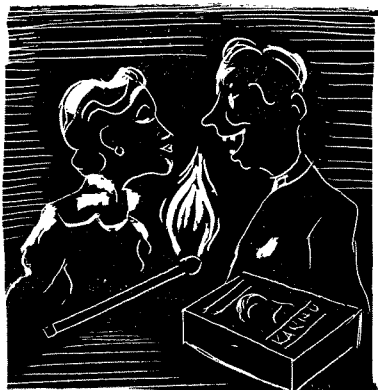
Radio, täystransistori ja edelleenkin 5 hengen.

Hinta noin 614.000: —

Pori, Yrjönkatu 1, puhelin 15 601

PORIN TULITIKKUTEHDAS

Syttyy kuin lempi
— se on Karhu-tikku

Pori

Yrjönkatu 2 - Puh. 11 551

Hauskaa pikkujoulua kaikille

kuorolaisille ja heidän vaimoilleen

IMPI HELMISEN
LEIPURI- JA KONDIITTORILIIKE

Katariinankatu 10, puh. 12 219 - Puistokulma,
puh. 12 290 - Liikekulma, puh. 12 519 - Kauppa-
halli, puh. 12 286

Minkä tähden musiikkia!?

Erään päivälehden musiikkiarvostelussa sanottiin hiljattain: "... teosten hyvä esitys virkisti niitten janoavaisten mieliä, jotka olivat osaltaan luomassa vallitsevaa hienoa tunnelmaa. — — Luulenpa, että ääni kellossa häpeillen vaimenisi, jos parjaajien joukko kerran saapuisi katsomaan tilannetta nykyisissä konserttisaleissa. Nuorisoa, valistunutta, hienoa, valoisaa nuorisoa!"

Tässä on sanottu kauniisti nuorisosta, tunnelman jaloudesta, virkistystä etsivästä mielestä — tämä kaikki liittyen musiikkiin. Miksi sitä harrastamme, kuuntelemme, laulamme ja soitamme? Miksi maailma tarvitsee musiikkia? — Vastausta etsiessä tekisi mieli vielä kysyä, miksi tarvitsemme kukkia, aurinkoa, uskontoa!

Emme tällöin saa unohtaa luonnon musiikkia ja sen tunnelmia. Meri, metsä, ärjyvä koski, tuulen humina, yön ja aamun hiljaisuus. Sirkka sirittää piilossansa, hyttysparvi konsertoi omalla tavallaan, ja vihdoinkin linnut. Näitten laulu ilmentää ilon, pelontuskan ja ennen kaikkea lemmentunteen.

Ihmisen sielu on paljon monitahoisempi. Sieltä löydämme pettymykset, toiveikkuuden, lemmentuskan, työn ilon, isänmaallisuuden, ja monia muita läheisiä asioita. Tässä onkin jo tekijöitä, jotka kirvoittavat sävelen, on sisäinen pakko soittaa, laulaa, kuulla ja luoda säveliä.

Eikö olekin niin, että äidin laulussa lapselle on yksi tärkeä laulamisen alkulähde. Ja siinä, että esi-isämme levottomina aikoina pakenivat piilopirtteihin mukanaan tuohitorvi, jonka sävelillä tyyntettiin sielun aallokkoa.

Ja yhä siinä, että nuoruuden onnesta ja lemmeestä on luotu ja luodaan rikassisältöisiä lauluja. Tässä onkin tärkeitä perustaa arvokkaalle kansansävelmistöllemme. Ihmisen pitää saada ilmentää kauneutta ja innostusta sekä tunnetta sisästäpäin.

Pieni lapsi löytää musiikin aineksista ensin rytmin. Kovasti hän yrittää keikutella itseään reippaan soiton tahdissa.

Ja sitten alkeellinen melodia. Laulamista pitää matkia jo ennenkuin osaa puhua. Tämäkin on sisäistä nautintoa, iloa musiikista. Näin varttuu nuoris, joka useina hetkinä kääntyy sisäänpäin tutkistelemaan itseään ja etsimään ihanteita. Tällöin tarvitaan runoa ja tarvitaan musiikkia.

Muinaisen muusikon, herra Väinämöisen piti kulkea hurstihousuissa ja tuohivirsuissa. Siitä alkaa Väinämöisen soitto. Se on isänmaan soitto. Tunneimme Tuonelan joutsenen ja Finlandian, osaamme Suomen laulun ja Isänmaalle. Saamme niistä jotakin. "Hiiret juoksevat selässä", sanotaan, kun komea isänmaallinen laulu värähdyttää sisintämme. Monet suomalaiset ovat vieneet viestiä vaarain teillä, sodissamme. Sanoiko teille silloin paljon tuo "— — salamoina se tuntehet saa — —."

Säveltaiteesta esitetään paljon erilaisia mielipiteitä. Miten erilaatuista onkaan musiikki, jota eri ihmiset ihailevat, arvostavat, kunnioittavat tahi

sitten aliarvioivat, halveksivat ja tuomitsevat! Toesimme jo laulamisen ja kuuntelemisen tarpeen syistä: Ilo, suru, toiveikkuus... Haluamme korostaa vielä sanaa kauneus yhtenä tekijänä. Etsimme sitä tuskan keskeltä, hillitsemme räiskyvää iloa, tahdomme toivoakin kaunista. Onhan lapsenomainen kaunista! Samoin suru, hellyys, miehekäs voima ja harmaat hapset. Tunneimme, että kannattaa elää. Toivo Kuula on sanonut: "Ei ole ollut elämä taistelua ruumiillisen olon puolesta, vaan paremminkin henkisen."

Lähestymme joulua. Tässä pieni pala jouluoratoriosta: "Eihän ole sydämeni kaunis Sinun saapua..." Mutta joulun ajan asioissa sydän muuttuu niin, että "loistaa se kuin päivän valo". Kun tiedämme, että tuohon tekstiin liittyy Bachin sävelasu toteamme varmasti musiikin puhdistavan ja kohottavan tehtävän. Tähän sopinee jatkoksi vanha toteamus. Kun suuri Bach valjastaa hevoset omien yksityisten, pienten, taivaallisten vaunujensa eteen, silloin ei Walt Disney, eikä abstraktinen taide eikä mikään pysty häntä tavoittamaan.

Suuri Sibeliuksemme matkusti kerran Ranskassa johtamassa teoksiaan. Lehdet kirjoittivat: "Hän tulee maasta, jossa kuusi kuukautta vuodessa on aivan pimeää." Tietysti liioittelua, mutta sanoo jotakin. Kansanlaulumme ovat surumielisiä ja kaihoisia. Entä jos eläisimme alati kukkien keskellä! Olisiko meillä silloin Sibelius ja Väinämöinen niin kunn nyt! — Pohjolan yöt ja revontulet — ne laulavat.

Kuuluisa Pythagoras käytti muinoin musiikkia parannuskeinona. Hän totesi sen parantavan kihtiä, lonkkasärkyä, halvausta, kouristuksia, hermo-kuumetta, vieläpä tyhmyyttäkin. Viimeksi mainittu asia lienee liioiteltu, koska nykyisen sävelkuohon (radio ym.) aikakautena sitä yhä esiintyy.

R a i s i o n

T e h t a a t O y

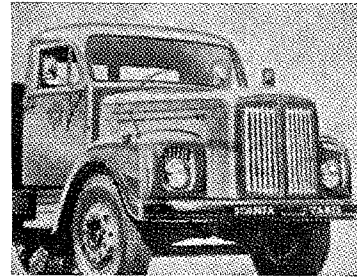

Tuhannet
asiakkaamme
ovat
suosittelijoitamme

Tervetuloa

**GÖSTA
RATSULA**
HYVIEN PUKIMIEN SUURMYYJIÄ PORISSA

SCANIA-VABIS

Voimaa ja kestävyyttä kaikkiin ajoihin

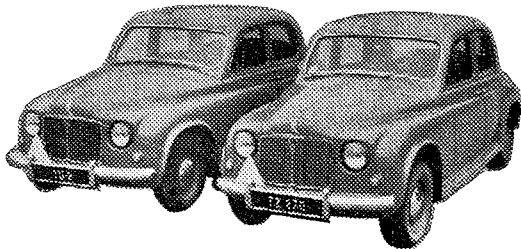
SARJA 55	120 hv.
„ 75	165 „
„ 75 super	205 „

ARVO AALTONEN OY

Automyynti:
Iso linnank. 15
15 725 17 225

Korjaamo:
Hiekkakatu 48
17 225

Olemme käytettävissänne

auton ajokorttiasioissa

HEURLININ AUTOKOULU

Gallen-Kallelankatu 11 - Puhelin 14 007

KOKEMÄEN AUTOKOULU

Jalmar Heurlin

Kokemäki, Tuusula - Puh. 60 139

LANGEN ja LOUSTI

Myyvälät:

LIIEKULMA
ja HOP:n TALO

Porin Mies-Laulu Niinisalossa

Syksy on leveysasteillamme pitkä ja pimeä. Erityisesti sen tunnemme tällaisena täällä syrjäisellä maaseudulla "kenttäharmaassa" ympäristössä. — Valopilkkujakin on ja sellaisina olemme nähneet ja tunteneet tilaisuudet, jolloin olemme saaneet toivottaa Porin Mies-Laulun vieraaksemme varuskuntaan jo useana syksynä peräkkäin.

— Kuinka nämä vierailut oikein saivat alkunsa, on jäänyt aikakirjoihin muistiin merkittämättä. Monet puhelinkeskustelut puhuttiin, kunnes koitti se ilta, jolloin uljas rivistö laulajia astui varuskuntamme avaran sotilaskodin esiintymislavalle. Kunnioittavat olivat ne kättentaputukset, jotka tervehtivät kuoron johtajaa hänen astuessaan "miehistönsä" eteen.

Eleettä, pienin viittauksin se alkoi, kuulijat mukaansa temmaten. Laulu laululta, kunnes heräsimme todellisuuteen ja toteamaan kaiken loppuneen. Vielä kerran viittaus ja sotilaskodin täyttävät "Porilaisten marssin" mahtavat sävelet porilaisten miesten laulamana. Juhlava loppu juhlalle!

— Uusi ympäristö ja uusi, mutta kuitenkin se sama mieli — laulajamieli. Karu upseerikerho muuttuu lämpimän kotoiseksi. Laulua ja välillä muutakin ohjelmaa. Kuoron johtaja itsekin liittyy

esiintyjiin. Nortamon henki tavoittaa meidätkin. — Kovin lyhyt on vain syksyinen ilta ja pian suuntaavat autot matkansa kohti Poria — Meille mukanaolijoille ilta oli unohtumaton.

Saman olemme saaneet kokea jo monena syksynä. — Mikä se on, joka kaikessa vaikuttaa. Mieskuorolaulun ystävään luonnollisesti korkeatasoiset esitykset, joista asiantuntevasti arvostelijat antavat ja tulevat antamaan lehtien palstoilla ja muussa yhteydessä arvostelunsa. Kun ulkopuolinen ryhtyy asiaa lähemmin erittelemään tuntuu siltä, että ratkaisevaa on se, että kuoro ei ole pelkästään laulajakunta, joka on koottu yksilöinä tehtävänsä taitavista miehistä ja hiottu sitten kaikella taidolla yhteen. Se on enemmän — se on veljesjoukko, joka todella tuntee yhteenkuuluvaisuutensa ja jonka jokaisen jäsenen sydän lyö samaan tahtiin. — Ja kaikessa tuntuu sen johtajan taito, tahto ja henki.

Ensimmäisen vierailun aikana varuskuntamme silloinen päällikkö, eversti H. H u k k i tervehdyksessään mainitsi sanat "laulu syämmet aukaisee". Niin on käynyt. Sydämemme ovat avoimina laululle ja erityisesti ne ovat avautuneet "Porin Mies-Laululle".

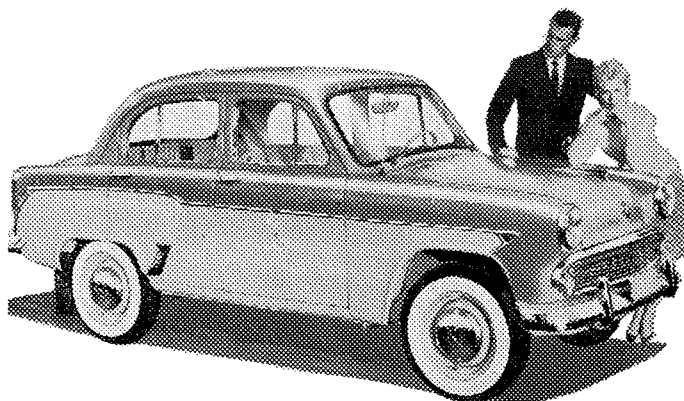
K. K.

Jo 30.000 henkilöä on tehnyt onnistuneen autokaupan ostamalla Moskvitsh henkilöauton

Tehkää
kuten
he

— valitkaa

Moskvitsh-407

Steenin Auto
ja Ucheiluliike Oy

P o r i, Iso linnankatu 10 - Puh. 11 651

R a u m a, Hallikatu 6 - Puh. 10 521

PORIN VESI- JA
LÄMPÖJOHTO

Oy Starckjohann & Co Ab

Pori
Antinkatu 20

KAIKKIA KANGASALAN
TARVIKKEITA

Väinö Kuusela
seuraaja

Liike Antin- ja Valtakadun kulmassa
Puh. 12719

Palelee laulajaakin
pakkasella

Hanki siis talven
polttoaineet meiltä

O. W. HACKLIN & Co OY

MÄNTYLUOTO

Sementtivalimo
PORIN KOLMIO OY

SATAKUNNAN LAASTI OY

Puh. 12 486 ja 12 111

Suosittellee tuotteitaan

Pakina

Tuo nimi on pantu siksi, että tyhmäkin heti pääsisi kärrille, mikä tämä on. Tämä on siis pakina. Tauno, Reposaaren esivalta, antoi käskyn tämän teosta ja antoi vielä lisäksi vihjeen, että pitää sanoa jotakin tunteellista ja kaunista hänen ikimasta kuorostaan Porin Mies-Laulusta. No, sanotaan!

Oli kevätalvi anno 1947. Tämän naputtelija oli silloin kankaanpääläinen ja käymässä Porin Teatterissa. Teatteri oli koettu ja illan istujaiset istuttu. Oli yö. Ja minä vietin tuon yön tutussa Peltolan Kallen kieverissa, eli hotelli Satakunnassa. Olin unohtanut huoneeni oven lukitsematta, ja tuo unohtus saattoi minut ensitapaamiseen veljien Altin ja Volmarin kanssa. Olin juuri nukkumaisillani, kun huoneeni ovi aukesi. Sisään astui pari miestä. Toisen käsi maalaa seinää: katkaisija löytyy, valoa. Minulla on naama käännettynä seinään päin, olen nukkuvinani. Herrat saapuvat sänkyne viereen. Toinen sanoo hyvin hiljaa:

— Tuo se on varmasti, kun on noin rumakin.

— Eikä olekaan. Mennään pois, ettei suotta herää.

Käännyn herroihin päin, ja nousen istumaan:

— Niin, enpä minä taida herroille kelvata, vai?

Seuraa esittely ja anteeksipyyntö oikein kohteliaaseen sävyyn. Asian laita oli lyhykäisyydessään seuraava. Veli Volasen kuoro oli ollut Porin Mies-Laulun vieraana. Oli Tampereelle lähdön aika käsissä, mutta yksi miehistä hukassa. Löytyikö mies. Sitä minä en ole koskaan muistanut veli Altilta kysyä jälkeinpäin. Mutta kyllä kai asia selvisi, koska en muista etsintäkuulutustakaan nähneeni.

No, niin! Tämä oli ensimmäinen yhtymys Veli Altin kanssa. Tämän jälkeen niitä on ollut paljon, paljon. Ja yhdestä yhtymyksestä on ehtinyt tulla jo perinne, elikkä nykysuomenkielellä sanottuna traditio. Se yhtymys on Porin Mies-Laulun joka-keväinen konsertti Reposaarella. Niitä on tietävästi ollut jo kolme toista, eli justiinsa sama määrä kuin tämän naputtelijalla on ollut ilo viettää elinvuosia samassa paikassa.

Laulu on kaikunut ja "syömet aukkaissut", milloin kaikunut kevyempänä, milloin vakavampana, milloin maallisena, milloin merellisenä, mutta aina taiteellisesti yhtä täysipainoisena.

Ja loppukaronkassa Reposaaren Hotellissa ei ole koskaan käynyt niin, että Veli Hannu Fr. olisi jäänyt vaille lihapullia. Aina ne ovat riittäneet, samoin on lauluakin riittänyt aina lopputunneille saakka.

Reposaarelaisten puolesta kauniit kiitokset niin Veli Altille kuin hänen kuorolleenkin.

Se toinen Tauno

PENTTI I I S I

PIKATYÖ OY

Puh. 13 011 ja 14 422

SS.

hyvän laadun tunnus
säilyketeollisuudessa

Suomen Säilyke Oy

Jyvä-Hyvä

Rinkeli-,
keksi- ja
korppu-
tehdas

SATARAUTA OY

Puh.sarja 16 061

Paikkakunnan vanhin alallaan

ARKENAKIN JUHLAHETKI,
KUN PANNUSSA ON

TEATTERI-

SEKOITUSTA

(**235:-** PAKETTI)

HINTALUOKKANSÄ YLLÄTYS!

KAUPPAHUONE

LIPSAZEN

Havaintoja Harjavallasta

Allekirjoittaneelle nimimerkille tässä taannoin aivan yllättäen esitetyn pakinointipyyynnön sekä jo aikaisemmin muiden, eri yhteyksissä esiintulleiden seikkojen perusteella me harjavaltalaiset mieskuorolaulun harrastajat olemme tulleet sellaiseen kunkonpoikamaiseen ajatukseen, että harjavaltalainen mieskuorolaulu on onnistunut valtaamaan itselleen vähäisen sopukan "Altin kuoron" lauluveikkojen sydämissä. Porissa liikkeessä saattaa usein joutua nokitusten Mies-Laulun poikien kanssa ja ikävään tenttiin Harjavallan lauluharrastusten tiimoilta nimenomaan, mitä nykyhetken tulee. Seuraavassa koetan eräiltä osin kosketella Harjavallan Mieskuoron harrastusnäkyviä tällä hetkellä.

Sen jälkeen kun me Harjavallan Mieskuoron laulajat 10-vuotisen toimintamme juhlahumussa keväällä 1955 kävimme kiekaisemassa itsemme miltei hengettömiksi Karhulinna-konserttilavalla, on laulutoiminnassamme ollut leimaa-antavana piirteitä tiettyä pidättyväisyys, mitä julkisiin esiintymisiin ja erityisesti konsertteihin tulee. Me olemme antaneet muittenkin loistaa täällä Harjavallassa ja olemme itse tyytyneet toimimaan ns. pitkän tähtäimen ohjelmin kuoroharrastustoiminnassa koettamalla turvata kuoron jälkikasvu mahdollisimman runsaslukuisasti. Niinpä uusia Altteja ja Erkkejä onkin varmasti pian aikaa ilmestymässä laulukorokkeille ja niiden eteen, kunhan tässä hieman vanhennutaan...

En nimittäin käsitä millään muulla tavalla lauluveljiemme jatkuvaa innostusta pysytellä äiteittensä ääressä iltaisin... Toivomme vain kainosti, etteivät hyvät porilaiset taas tule aivan pian ja nappaa noita huomispäivän maestroja nenämme edestä, niin kuin tähän saakka on tapahtunut. Mutta toisaalta, eipä tuolla liene lopultakaan suurta merkitystä tulevaisuutta ajatellen: samoja kuntalaisiahan tässä kohtapuoleen ollaan. Olemme nimittäin siinä mielteessä, ettei kulu montaakaan aikaa, kun Pori liitetään syrjäisestä sijainnistaan kituvana kuntana Harjavallan. Täällähän ovat jo City-suunnitelmat kummasti meneillään...

Mutta ennenkuin me ehdimme aivan noin pitkälle tulevaisuudessa, mitä yllä on hahmoiteltu, "Piiparin poppoo" yrittää vaalia lauluharrastuksen liekkiä Harjavallassa mieskuorolaulun perinteellisiä toteuttamistapoja seuraten. Me emme ole pelästyneet noista kuudesta viimeksi kuluneesta "laihasta vuodesta". Me ymmärrämme, että myös muut harrastusalat ovat vetäneet mukaansa Harjavallan tapaisessa vilkaasti kehittyvässä kunnassa ystäviä, jotka aikaisemmin ovat olleet kuorotoiminnassa mukana. Ja vaikka noita uusia harrastusaloja ei olisikaan kiusana, voitaneen todeta, että tiettyjä lamakausia tai ainakin niiden tapaisia on toisin ajoin havaittavissa muuallakin kuorotoiminnasta puheenollen. Ja siinä onkin tekemistä ja siinä tarvitaan mukaansatempaavaa johtajaa, kun pyritään pääsemään uudelleen nuotin päästä kiinni. Tarvi-

taan sellainen poppamiehen pistos, mikä poistaa muut arkiset enemmän tai vähemmän kuvitellut kiireet ja "tärkeämmät" asiat ja mikä tempaa miehen mukaansa kokonaan ja panee hänen sydämensä sykkäilemään jälleen lämpimämmin kuorolaululle. — Meillä on Harjavallan Mieskuorossa eräs poppamies, joka epätsekkäästi on jaksanut toimia kuoron koossapitävänä voimana näinä hyljaisina vuosina. Hän on kaikkien lauluveikkojen hyvin tuntema Veli-Piipari, ja hänen uskollisena ja vähintään yhtä epätsekkäänä apurinaan on ollut tänä aikana o.t.o (oman torvisoittonsa ohella) Ollilan Eero. Näillä miehillä on ollut jos kellään uskoa kuoron tulevaisuuteen ja uuteen tulemiseen silloinkin, kun jo monet muut ovat olleet valmiita "lyömään hampaat naulaan". Piiparin Enoon on kuitenkin aina onnistunut selvittää itsekullekin, ettei hampaiden paikka ole naulassa, ja niin on käyty harjoituksissa ja... tempaistu Vappuna.

Päättyneenä kesänä kuoromme piiristä kävi Tauno Judin Klemetti-opistossa saamassa kuoronjohtajan alkeisopetusta. Mies on nyt palannut kotiin ja uhkuu innostusta. Minulla on sellainen vakaakäsitys, että jos nyt harjavaltalaiset lauluveikot tajuavat "ajan merkit" ja osaavat lähteä kaupaamaan tyvestä puuhun, niin varmasti vielä perästä kuuluu... Innostusta olisi varmasti omiaan lisäämään, jos Porin Mies-Laululla olisi aikaa käväistä pitämässä vaikkapa vain kenraaliharjoituskonsertti täällä Harjavallassa ennen Länsi-Saksaan suuntautuvaa konserttimatkaansa. Tällöin voisimme esittää myös viralliset onnentoivotukset matkaan lähtevälle kuorolle. Käytännön järjestelyapua täältä olisi varmuudella saatavissa, ja näin ollen entiseen tapaan "lappu luukulla" ennen konsertin alkua.

Siispä iloiisiin näkemiin ja kuulemiin!

M. K.

Edellä olevan kirjoituksen loppuosassa lausuttu toivomus tulee toteutumaan, joka MK:lle tiedoksi saatetaan.

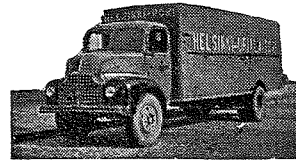
Toimituskunta

Rauta- ja levyrakenteita
sekä ovilaitteita
Hitsauksia ja
koneistuksia suoritetaan

PORIN JOUSI

Presidentinpuistokatu 3
Puh. 13 156 ja 15 356

M. ja Y. ALAMÄKI

Valtakatu 30 - Puh.sarja 11 521

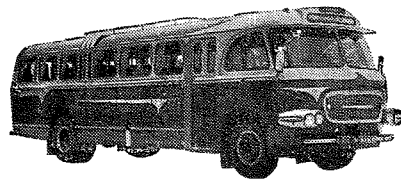
Tuo ja vie

SHELL-huoltoasema

H. Sandberg

Pori, Yrjönkatu 14

Myynti avoinna kello 6—24
sekä huolto kello 6.30—18

PORIN LINJA-AUTO OY

Presidentinpuistokatu 1 - Puh. 13 481

LINJA-AUTOJA TILAUSAJOIHIN

Porin Auto- ja Konehalli Oy

SATAKUNNANKATU 28

15 037; 15 039
Työajan jälkeen
15 038

SISU ROVER STEYER HUOLTOKORJAAMO DIESELKORJAAMO

Varaosia ja tarvikkeita edullisesti. Työt ammattitaidolla ja ajanmukaisilla välineillä

TEKSTIILITUKKU

Eino Haapaniemi

KUKKOPOIKIA

Runsaat puolitusinaa meitä on syksyn aikana kuoroon liittynyt. Yleensä emme ehkä tulleet aloittelijan mielellä, vaan paremminkin muistellen niitä moniakkin kiekumaharjoituksia, joihin jokainen olimme ottaneet osaa, kuka pihaportin pienalla, kuka liiterin liepeellä, joku jopa rapakon takana-kin. Hiljalleen se alkuaikojen itsevarmuus on siten hävinnyt. Olemme huomanneet parhaaksi kuulostella vain sävelkulkuja sieltä yläorsille ehtineiden suunnalta ja sen turvin nuotteja tavaten mitenkuten yritellä mukana. Mutta tässä me nyt joukolla tulemme vuoronperään elämyksistämme kertoellen.

I basso, jonka leukaperille tuuheat parranjuuret antavat mustanpuhuvaa sävyä, marssii ensimmäisenä ja antaa seuraavia tietoja

SAKSANMATKASTA

"Mitään kuulakasta kuvaa koko matkasuunnitelmasta en vielä pysty mieleeni hahmoittelemaan. Kerron siis ymmärrykseni mukaan niistä yksityiskohdista, joita muistiini on jäänyt harjoitusiltojen puheista.

Ensinnäkin on minulle käynyt selväksi, että tuol-

laiselle laulumatkalle lähdetessä tarvitaan A-tili, B-tili, privaattitili sekä 40 tonnia jotakin — en tarkemmin ole ymmärtänyt mitä. Kun samalla on vielä mainittu pankkilaitosten nimiä, tuntuu melko varmalta, että matkaan liittyy ehkä joitakin rahajuttuja.

Niitten Saksan asioitten ihan ylimmäisiä konsuleita näyttää olevan tuo lauluveli Kapanen. Olen usein nähnyt hänen nousevan kertomaan, että sieltä Rieninmaalta on tullut joitakin kirjeitä. Kaikkea en muista, mutta "Essen" on jäänyt mieleeni, koska se tarkoittaa saksankielellä syömistä. Väitävät tosin niiden vain keittävän häränhännistä lientä, mutta panenkin enemmän painoa juomapuoleen.

Olen huomannut, ettei uusi mies voi tällaisessa kuorossa vielä kaikkea tajuta ja ymmärtää, niin kuin tämäkin tapaus: Oli juuri Kapanen kääntämässä Saksasta tullutta kirjettä seuraavaan malliin: "Kun meidät majoitetaan siellä perheisiin, niin he kysyvät voidaanko panna..." Hänet keskeytti HFr. Nikin välihuuto: "Selvä se! Kirjoita vain, että kyllä sopii!" Mitähän sekin mahtoi tarkoittaa —! Nämä minun kokemukseni ovat olleet hie-

*Kun Timo tuli koulusta
niin hän sanoi että Syyso
sanoi että iso sanoi samul-
la kun tuli aamulla kotiin että
Fruitalan myymälästä täytyy
ostaa taas äidille joulukki
kun se on niin iso että
siellä on paljon
Liisa*

MONACOLAINEN
HUULIPUNA

ilonaihe huulillenne,
Teille, ja — Hänelle

ROUGE
Louis Philippe

OSUUSKUNTA

METSÄLIITTO

Porin piiritoimisto

Vähä linnankatu 23 - Puh. 13 140

ASAVISIO

— huippuluokan televisio!

Luottakaa omiin silmiinne ja korviinne
— valintanne on itsestään selvä:
ASAVISIO on teidän televisionne

PORIN RADIO OY

Antinkatu 7 - Puh. 12 023

Metallivalimo K. Lahtinen

Palokunnanpuistokatu 40

Puh. 11 874 ja 16 820

Kangas-Palvelu

A. NUIKKINEN OY

HOP:n talo, puh. 14 481

Kankaiden erikoisliike

man tällaisia hämmentäviä, mutta kunhan ravat menee ja lumet tulee niin eiköhän se siitä muutu.”

Seuraavana on tulossa II tenori. Näyttää kuitenkin siltä, että hän suoltaa vain juttua niistä puista, joita päiväkaudet ostaa ja niistä heinistä, joihin tuulastaessa kalat kätkeytyivät, niin eväämme häneltä puheenvuoron kokonaan, sillä eihän Pomilankaan palstoilla ole sentään sopivaa puhua ”puuta heinää”.

Tuo I tenori on mies, jolla päivisin on jotakin asiaa puhelintolppiin. Elämästä korkealla seuraa itseselitteisesti myös halu pyrkiä laulussa korkealle. Vapaa-aikoinakaan eivät nämä ylätmainaatokset häntä kokonaan jätä, koska selostuksen siitä, mitä laulaminen hänelle merkitsee aloittaa sanoilla:

”VETÄÄ KUIN TIKANPOIKAA PUUHUN”

”Mitä sitten tulee harjoittelemaamme lauluohjelmaan, niin ehdottomasti innostavimpana pidän sitä Jonkundorfin konserttia varten treenattua alkukantaattia, jonka sanat saksankielellä kuuluvat näin:

Raa, ree, rii, roo, ruu, ryy, rää, röööö!

Haa, hee, hii, hoo, huu, hyy, hää, höööö!

Olen varma, että tämän johtajamme oman sävellyksen joudumme aikanaan konsertissa yleisön pyynnöstä muita useammin toistamaan, mutta sitä hän me eniten harjoittelemmekin.” Sanoi ja poistui vasemmalle.

On vieläkin rivissämme kulkijoita. Tuossa tulee toinen I basso ja vilkuttaa kädessään paperilappua. Hänellä on oma juttunsa lehteen, ei puhu mitään tällä kohtaa. On sitten II basso, mutta hänen vaikenemisensa on syvä kuin viinikellari. Ja vielä on muuan, josta näimme vain harmaan häivän, kun tuli puhe juttujen kirjoittamisesta.

Ja niin olemme kertoneet seitsemän kukonpojan sulautumisesta porilaiseen mieslaulajain parveen; ja mitäpä kertoa enää heidän elämänsä päivästä ja sen vaiheista täällä. Toivokaamme vain, että se on kulkeva rauhaisasti ”Kukko-merkin” korkeudelle ylös ja kallistuva rauhaisasti alas illan lepoon monen tuhannen kultaisen duurisoinnun pylväikössä.

”Se kolmas I basso”

TAPAHTUI KUOPIOSSA

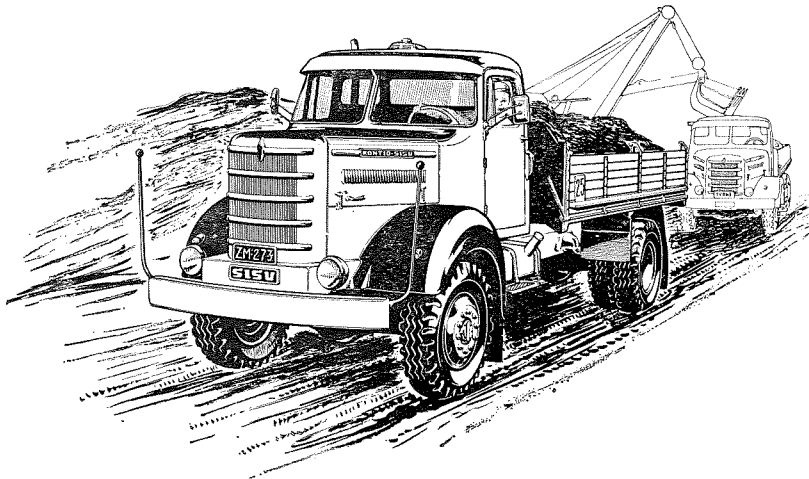
Pieni kuopiolaisvesa kuljeksi kaupungin katuja ja luo omia mielikuviaan näyteikkunoiden tiimoilta.

Tulee vastaan lapsirakas vanha tati, joka jää keskustelemaan pojan kanssa. Keskustelun lomassa toteaa tati:

— *Kylläpä sinulla on kauniit silmät.*

Puolihuolimattomasti ja aito savolaisella valmiudella vesa vastaa:

— *Niih, eikä ou ies pitkät valot piällä.*

SISU — maailman valioluokkaa

OY SUOMEN AUTOTEOLLISUUS AB

Pori, puh. 16 301 ja 16 302

KANKAANPÄÄN AUTOHUOLTO
puh. 1570

KOKEMÄEN AUTOHUOLTO
puh. 60 455

MATIN AUTO, VAMMALA
Puh. ???

Satak. Maalausliike Oy

Viklankuja 9 - Puh. 14 209

Satakunnan Metsänhoitolautakunta

Pori — Maakuntalinna
Puh. 16 116

MAINIOT MAKEISET MEILTÄ!

MAKEISVALMISTE

Pori, Kielokatu 4, puh. 12 375

PUUTARHAKAUNEUDEN HOITAA

VARANTOLA

TAIMET TOIMITTAA

MUSAN TAIMISTOT

Puh. 13 835

MAAMIESTEN KAUPPA
OSAKEYHTIÖ

Porin konttori

EDUSTUSLIIKE

Harald Johansson

Puh. 13 449

ULVILAN AUTOHUOLTO
ja BAARI Y. Kääpä

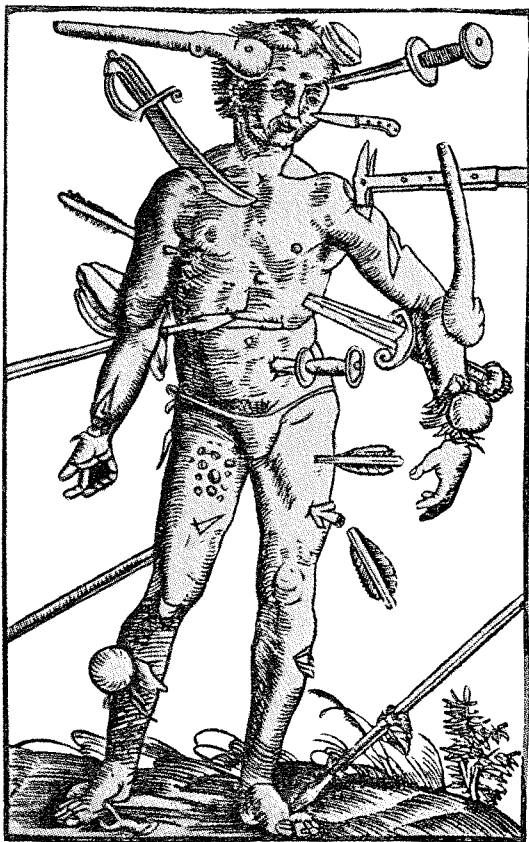
Avoinna kautta vuorokauden

Paracelsus – eräs kiistelty hahmo lääketieteen historiassa

1500-luku oli eräs ihmiskunnan suuria aikoja. Silloin tehtiin useita uusia löytöretkiä, uskonnossa olivat sellaiset nimet kuin Luther ja Calvin, tähtitieteessä avasivat maailmankatsomusta Kopernikus ym., humanisteista Erasmus Rotterdamilainen, musiikki ja muu taide oli nousussa ja lääketieteessä esiintyi vallankumouksellisesti Paracelsus. Vuosisataa tarkastellessa voi myös sanoa "maanviljelys on onnenkauppaa, mutta sota tuo ja sota vie!" Koko vuosisata kun oli melkein yhtämittaista sotimista. Mutta rajoittukaamme vain hieman tarkastelemaan Paracelsuksen myrskyistä ja rajua toimintaa.

Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim eli itse hän sanoi nimekseen Paracelsus (mistä nimitys johtui ei varmuudella tiedetä, mutta

joka tapauksessa tämä lyhyt nimi on onneksi kaikille hänestä kirjoittaville!) syntyi vuonna 1493 Sveitsin saksalaisessa kantonissa lähellä pyhiinvaelluspaikkana tunnettua Einsiedelnin kaupunkia. Hän oli erään sikäläisen aatelismies-lääkärin poika. Opiskeltuaan ensin paikallisissa kouluissa, hän luki lääkäriksi italialaisessa Ferraran yliopistossa ja sitten jatkoi opintojaan useissa Saksan ja Ranskan yliopistoissa. (Omien sanojensa mukaan, sillä mitään todisteita tästä ei ole tavattu, mutta eipä olla turhantarkkoja, hän oli kuitenkin suuri lääkäri.) Enimmäkseen hän vietti kuljeskelevaa elämää, kierteli maasta toiseen, oli eri sotajoukkojen mukana

kenttävälskärinä, kait myös Kristian II:n mukana Tukholman verilöylyssä 1520, itse hän mainitsi saaneensa alati vyöllään riippuvan pyövelinmiekan Kristianin pyöveliltä. Maita ja mantuja kierrellessään hän oli kaikkien kanssa juttusilla, oppineet tai oppimattomat, lääkärit tai puoskarit, mustalaiset tai munkit olivat hänelle kaikki samanarvoisia keskustelukumppaneita hänen koettaessaan saada selvälle mitä he tiesivät eri sairauksista ja niiden parantamisesta. Suotta ei Paracelsusta ole sanottu maankiertäjien suojelussyhimmäksi! Eräässä kirjoituksessaan hän sanoi, kun häntä oli syytetty "rentumaisesta elämästä": "Tunnen tarvetta puolustaa kiertelevää elämäni ja ettei minulla ole vakituista asuinpaikkaa. Mutta kuinka olisin voinut vastustaa vaelteluani, sillä kukaan ei tule mestariksi kotonaan eikä ole olemassa ketään opettajaa tuvan uunin takana. Taito ei juokse kenenkään perään, vaan se täytyy saavuttaa sieltä, missä se kulloinkin on. Sairaudetkaan eivät tunne vakinaista olinpaikkaa, miten siis voisi lääkäri, joka haluaa tutkia niitä olla aina samassa paikassa. Kosijakin kulkee pitkän taipaleen saadakseen omakseen kauniin neidon, eikä siis tule kulkea vielä pidemmältä kun on kyseessä suurenmoinen taito?" Paracelsus oli luonteenlaadultaan hyvin ailahtelevainen. Hän oli pienikokoinen ja jo nuorena kalju, ääni kimeä ja läpitunkeva, terävä-älyinen. Myöskin hän oli sanoissaan harkitsematon ja kiiivas, silloin oli puhetapa yleensä "kurssilematon", mutta ehkä Paracelsus oli sittenkin siinä seikassa yliveto. Turhan vaatimaton hän ei myöskään ollut arvostellessaan silloisia yliopistoja ja niiden lääketieteellisen tiedekunnan professoreita. Koska hän toisaalta oli eräänlaisen "ihmeperantajan" maineessa, ovat myöskin jälkimaininnat hänestä hyvin ristiriitaisia riippuen siitä onko ne tallettanut joku hänen kannattajansa tai vastustajansa.

Lutherin aikalainen hän oli, mutta katolinen — mikäli hän yleensä tunnusti julkisesti mitään oppia. Martti Lutherista hän kerran sanoi: "Luther on vain oman valtakuntansa sanansaattaja, mutta minä olen parantajien valtakunnan kuningas!" Eräässä toisessa kirjoituksessaan hän taas hyökkäsi kiivaasti oppineita professoreja vastaan, he kun olivat kaavoihinsa kangistuneita puolitoistatuhatta vuotta sitten eläneiden Galeanoksen ja Avicennan oppien saivartelijoita. Hän kirjoitti siinä mm.: "Minun ajatukseni ja nimeni elävät vielä tulevaisuudessa kun teidän, te Parisin ja Montpellierin yliopistojen oppineet herrat professorit, nurmeltuneilla haudoillanne vain koirat käyvät tarpeillaan! Sanon teille, että minun saapaspihtini tietävät enemmän lääketieteestä kuin te ja teidän kirjuriinne ja Galeaksonne ja Avicennanne yhteensä. Te tulette olemaan alamaiani ja minä olen kuningas lääketieteen valtakunnassa!" Vielä silloinen aikakin yhdisti kernaasti horoskoopit ja lääkintätaidon, mutta vaikka Paracelsuksen opeissa olikin runsaasti mystiikkaa ja fantasiaa, ei hän kirjoituksissaan hyväksynyt mi-

NOUTOPYYKKI

pyykit noutaa
— pian valmis
kotiin joutaa

Yrjönk, 25 - Puh, 15 542, 15 163

Martan Kilta ..... Yrjönk. 10
Martan Baari ..... " 21
Martan Grilli ..... " 13

SATALEIPÄ OY

ajanmukainen
leipomoliike

Antinkatu 13
Puhelimet 13 370 ja 12 470

Alan erikoisliike Porissa

SALUTSKIJ OY

Pori - Kehityksen liiketalo

Naisten kappojen, turkisten ja
leninkien erikoisliike

Alan vanhin liike Satakunnassa

KULJETUSLIIKE MIKKO SATOMAA

Pori
Kielokatu 2
Puh, 13 741, 16 382

Kalaliike Veljekset Mäkinen

Om. Pentti Mäkinen

KAUPPATORI ja KAUPPAHALLI
Puh. 12 149, 12 605
Konttori ja varasto Säveltäjänkatu 16

**"Sillankorvan bensiinillä eniten
matkaa markalla"**

L. LINDROOS
Kommandiittiyhtiö

tään astrologiaa lääkkeiden valmistuksessa tai niiden nauttimisessa. "Ei lapsikaan tarvitse mitään tähtiä tai planeettoja, hänen äitinsä on hänelle tähdet ja planeetat."

Sen ajan tapoihinkin nähden Paracelsus oli ahkera työntekijä viinamässä ja närkästyneet vastustajat sanoivat hänestä vielä "oikea kapakkasankari ja renttu" — mutta joka asialla on kaksi puolta, toinen ja toinen! Tullessaan yömyöhään reissuiltaan majapaikkaansa, hän heittäytyi vaatteet päällään sänkyyn jalat tyynylle. Kun joku ihmetteli, miksi hän piti jalkojaan tyynyllä, Paracelsus tokaisi siihen: "Jalat ovat kantaneet päätä ja päivän helteen, niiden täytyy saada levätä vuorostaan!" Hänen ulkoasunsaakin oli tavallaan vastalauseena silloisten oppineiden huolitellulle asulle ja keikaroinnille, yllään palkkasoturin vanha nuttu ja päässään likainen baretti sekä vyöllään alituisesti pitkä pyövelinmieikka, jonka ontossa nupissa oli eräitä hänen "salaisia lääkkeitään", hän oli ulkoisestikin vastakohtana muille lääkäreille. Tätä luontaista vastustamishaluaan hän osoitti myöskin ollessaan vv. 1527—28 Baselin kaupunginlääkäriä velvollisuudella pitää luentoja ylioppilaille. Tapana oli, että opettajat luenoivat latinaksi — ymmärsivät oppilaat sitä tai ei, samantekevää: kuulostihan se niin viisaalta! — Paracelsus sensijaan saksaksi. Kun häntä moitittiin tästä, hän sanoi: "Puhun eläville elävää kieltä, homekorvaiset latinaprofessorit saavat puhua kuulijoilleen homeista latinaa, kuulijat eivät sitä kuitenkaan ymmärrä, josta heille ei järin suurta vahinkoa koitune!" Kannattajat olivat innoissaan "eläville elävää kieltä", vastustajat taas väittivät, että Paracelsus luennoi raakaa rahvaan kieltä, siksi että hän ei muka osannut latinaa!"

Paracelsuksen opit ja koko maailmankatsomus oli jonkinlaista mystistä panteismia. Hänen omia sanojaan lainatakseni "ei ole mitään taivaassa tai maassa, jota ei ole myös ihmisessä ja Jumala, joka on taivaassa on myös ihmisessä". Ehkä osaksi tästä näkemyksestä johtuu hänen oppinsa makrokosmuksesta (maailmankaikkeus) ja jota vastaava ihmisen mikrokosmos on. Tai yrittikö hän siitä saada vastapainon astrologialle ja horoskoopille? Vaikka Paracelsus olikin monessa suhteessa erittäin edistysellinen, toisaalta hänen opeissaan kuvastuu heijastusta myös "pimeästä" keskiajasta. Hän sanoi mm., että "luonto suuressa viisaudessaan on yrttien ulkonäön avulla osoittanut mitä sairauksia ne ovat tarkoitettu parantamaan". (Tämä yrttien ulkonäön osoittama parantava vaikutus ei ole suinkaan Paracelsuksen omaa "keksintöä"; monet vanhat kansat ovat viljelleet samaa olettamusta, muinaiset itäaasialaiset kansat, Afrikan kansat, mustalaiset ja jopa suomalaiset esi-isämmekin — keltatautiin keltasirkun höyheniä, pistoksiin lasijauhetta — jne.) Mutta tuskin kukaan on ollut niin runollisen lennokka tässä esityksessä kuin Paracelsus. Kasvien punaiset läiskät osoittivat muka sen sopivan haavahoitoon, papujen munuaismainen muoto taas, että ne ovat omiaan munuaistautiin jne. loputtomiin. Jos taas sairauksia osoittavat tuntomerkit puuttuivat, piti lääkärin kokeilemalla selvittää mihin tau-

tiin mikäkin rohto sopi. Mutta toisaalta silloisissa apteekkeissa myytiin — kiskurihintaan tietenkään — mitä kummallisimpia "lääkkeitä", aito muumiopulveria, kyykkäärmeen hampaita, tarunomaista mandragora-juurta (jonka piti auttaa joka sairauteen) jne. Paracelsus ei määrännyt koskaan potilailleen näitä "humpuukitroppeja" — ja joutui tietenkin apteekkarien epäsuosioon! Paracelsus oli myös innoikas alkemisti, kullanteko epäonnistui, kuten kaikilta, mutta hän oppi siinä touhussa paljon metallien käsittelystä ja käytti saamiaan tietoja hyväkseen lääkinnässä. Hän käytti runsaasti metallisuoloja lääkkeissään ja alkoi käyttää elohopeasalvaa syfilikseen silloin määrätyn tehottoman guajakparkin asemasta.

Siihen aikaan oli kovasti levinnyt syfilis, jota italialaiset sanoivat ranskantaudiksi. Paracelsus oli tässäkin asiassa ikäänkuin vaistonvaraisesti edelläkävijä, hän kun kirjoitti "Suuressa haavakirjassaan": "Tauti on kuin kasvi, ei sekään tule ilman siementä. Niinpä kukaan ei ole saanut ranskojen tautia ilman alkusiementä." Myöskin hän "ennusti" nykyistä vitamiini- ja ravitsemusoppia kirjoittaessaan: "Lääkkeittemme tulee olla ravintonamme ja ravintomme lääkkeitä." Eräs tautiryhmä häntä kiinnostasi suuresti, "kiviä" muodostavat sairaudet (nyt me tiedämme, että ne ovat aineenvaihduntasairauksia), joita hän nimitti tarttaarisiksi taudeiksi. (Nimi johtunee viinihapon latinalaisesta nimityksestä.) Hänen mukaansa tartarus oli kaiken pahan alku ja juuri. Paracelsus kirjoitti sen tuntemisen tärkeydestä e.m. "Suuressa haavakirjassaan" mm.: "Lääkäri, joka ei tunne ja osaa erottaa tartarusta, katsoo potilastaan yhtä viisaana kuin sonni uutta veräjää!"

Baselissa hän oli jo ehtinyt suuttuttaa esiintymisellään kaikki mahtihenkilöt ja kun hän vielä mielenosoituksellisesti heitti lääketieteen "pyhät kirjat" juhannuskokkoon, olikin jo baselilaisten professorien, apteekkarien ym. mitta täysi — hänet karkotettiin eräänä yönä koko kaupungista. Muodolliseksi syyksi saatiin vielä eräs riita lääkärinpalkkiosta Paracelsuksen ja erään raatimiehen välillä. Taloudelliset asiat olivat kuitenkin kaunan pohjana: Fuggertien rikas kauppahuone tuotatti maahan suuret määrät guajakparkkia muka syfiliksen hoitoon, apteekkarit taas käyttivät kernaasti kalliita lääkkeitä jne. Paracelsus ajettiin pois mahtihenkilöiden mieliksi, mutta lukemattomien potilaiden mielipahaksi.

Tämän jälkeen hän vietti taas entistä kierteleväistä elämänsä, pysähtyen milloin missäkin. Salzburgissa Paracelsus kuolikin vuonna 1541 "Valkoisen Hevosen" majatalossa. Kuten monessa muusakin asiassa hänen myrskyisässä elämässään, on kuolintapakin jäänyt epäselväksi. Vastustajat väittivät hänen kuolleen kapakkatappelussa, puoltajat taas joutuessaan hengittämään myrkyllisiä elohopeahöyryjä valmistaessaan sairaille lääkkeitä. Mutta minkä takia Paracelsus sitten oikein oli eräs lääketieteen suuria nimiä? Lyhyesti siksi, että hän ravisteli kaavoihinsa kangistunutta tiedettä hereille ja sai sen väkisinkin tutkimaan uutta ja toteamaan mikä ei ollut vanhassa kelvollista ja mikä oli.

Harry Rintala

Saha - Puuseppätehdas - Höyläämö

KAUSE

Pori - Puh. 11 281 sarja

SOPE
KALUSTE OY

Iso linnankatu 19 - Puh. 16 990 - 16 991

Naisten asusteiden erikoisliike

Salli Tuomi

Osuuskassan talo

Autoliike Aarne Ollonqvist

Pori, Säveltäjänkatu 13 - Puh. 14 095

SATA-TURKIS

Turkkien ja turkisinahkojen erikoisliike

Pori, Yrjönkatu 20 - Puh. 16 210

M. MURRE

Satakunnan Kumikorjaamo

Iso linnankatu 32

KULTASEPÄNLIIKE

TAISTO PIHL

SEUR.

Pohjois-kauppatori 3 - Puh. 12 848

Kondiittori ja Leipomo

Sarpi Oy

Suosittelaa!

Virkistävä keidas kauppatorin laidassa
Myymälä ja Kahvio Pohjois-kauppatori 3

KAUPPATORIN

APTEEKKI

Y.Äimälä
ASUSTELIIKE PORI

Ken pikku Joulun oikein aikoo viettää,
hän kyllä muistaa Äimälähän rientää,
ja sieltä **Juhla-asut** sievät ostaa,
joihin puettuna varmaan ystävänsä kohtaa.

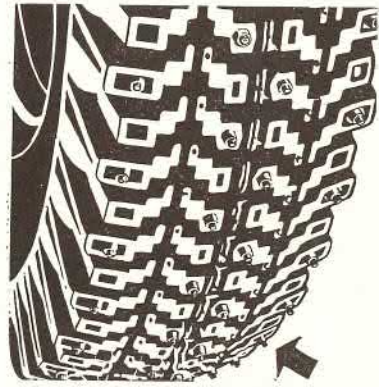

Soittakaa,

sillä lähin Sampomies
on Teitä yhtä lähellä
kuin lähin puhelin

SAMPO

VAHINKOVAKUUTUKSIA

KOMETA
-jäkelinastat

lumirenkaisiin

Myynti ja kiinnitys

LUJALAN KUMIKORJAAMO

Pori, Maantiekatu 8 - Puh. 11 006

Paikallismyyjä Kankaanpäässä :

KANKAANPÄÄN AUTOHUOLTO

Kankaanpää - Puh. 1570

Opi Oikea Ajotaito
AUTOKOULUSSAMME

Keskusaukio

Yrjönkatu 27 - Puh. 13 617

EINO TUKIAINEN

Tervetuloa

HOLMLUNDIN HALLIIN:

— OSTOKSET KÄY NYKYMALLIIN

Siirtomaatavaroita - Taloustavaroita

- Muovituotteita - Leluja

KAHVIO

Paperikauppa-alan ja lelujen erikois-
tukkuliike ● Kirjapaino ja -sitomo

Voitto Pohjola
JA KUMPP.

Pori - Helsinki - Tampere

KAIKKI OSTOKSENNE
SAMAN KATON ALLA

— säästätte aikaanne

— voitte valita suurvalikoimasta

— saatte sen edullisesti

TAVARATALO
SATAKUNTA

Lännen Muovi	Putkirakentajat
Koivunen	Pienteollisuuden Myyntitoimisto
Ravintola Pori	Itä-Suomen Tukkukauppa Oy
T:mi O. Valli	
	Puh. sarja 16154 Ota' vaan — Ota, vaan — Otavaan
PORIN ELOKUVAT	★ Fennia ★ Kinopalatsi ★ Asto ★ Kino ★ Jaarli
Porin Puuvilla	Ikaalisten Silkki
chenille' joko tiedätte, mikä se on?	

K O M M A N D I I T T I Y H T I Ö

HELMINEN

ALAN VANHIN PAIKKAKUNNALLA

**Uudenaikaisella tehokkaalla
kalustolla**

**RAKENNUKSIA
SILÄVALUBETONIA
ELEMENTTIRAKENTEITA
MAANKAIVUTÖITÄ
PAALUTUSTYÖTÄ
RASKAITA ERIKOISSIIRTOJA
RAKENNUSKONE-,
PUTKITELINE- JA TORNI-
NOSTURIVUOKRAUKSIA**

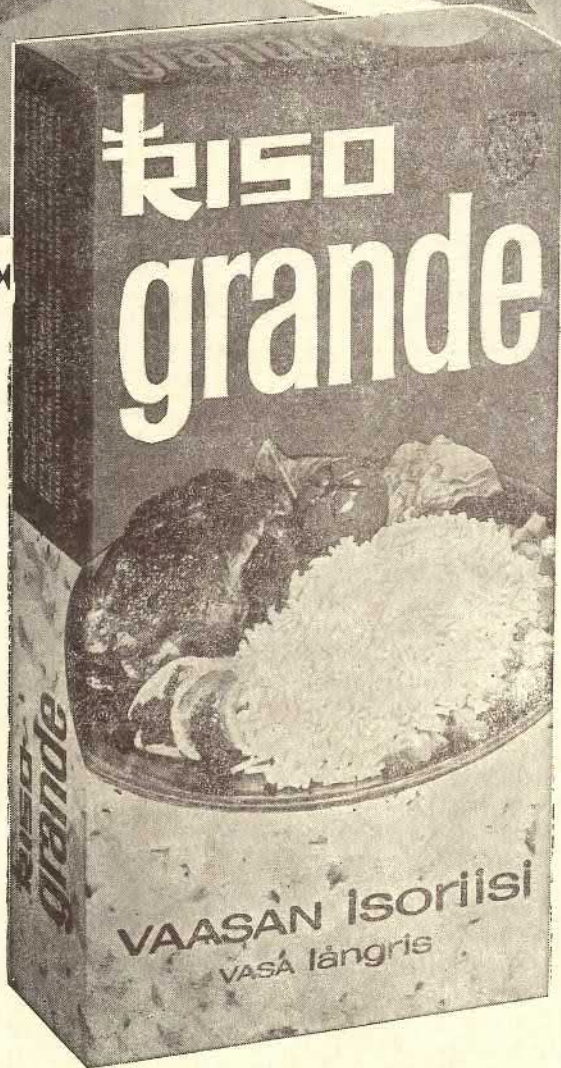
TUOTANTOOMME ON KUULUNUT MM.:

Porin vesitorni, Nakkilan kirkko, Marttahotelli, Hotelli Juhana Herttua, Hankkijan viljavarasto, Vuorenmaan liiketalo, Liikekulma, As. Oy. Porin Yrjönkatu 4, suuri joukko asuintaloja, teollisuusrakennuksia sekä erikoistöitä vuodesta 1926, yhteensä yli 1.000.000 m³.

Nyt rakenteilla As. Oy. Porin Airionkulma, Hacklin Oy:n Mäntyluodon konttori, Porin Oluttehdas Oy, Porin Tulitikkutehdas, Reposaaaren Konepajan varustelurata, Harjavan B-mielisairaala, Outokumpu Oy:n Putkitechdas, yhteensä yli 250.000 m³.

P O R I — A N T I N K A T U 13 B — P U H. 11 421 O M A K E S K U S

kuka sai mantelin ?

Taisi mennä huomaamatta herkullisen puuro-lusikallisen mukana. Mutta äiti olikin kuorinut mantelin ja silloin sitä ei ole ihan helppo erottaa riisistä. Niin suuriksi turpoavat RISO GRANDEN jyvät.

*Hyvää Joulua
älkää
kuoriko mantelia*

VAASAN HÖYRYMYLLY OSAKEYHTIÖ